

Technische analyse

S&P 500: veel topvormingssignalen

Ondanks dat de S&P 500-index vanaf de top in juli bij 4.607 al een forse stap heeft teruggezet, is de lange stijgende bodemlijn nog niet structureel gebroken.

De meeste indices in de VS en Europa hebben hun sinds oktober vorig jaar stijgende bodemlijn al wel gebroken. De S&P 500 testte wel de onderkant, maar brak deze nog niet. Toch lijkt dit slechts een kwestie van tijd.

Onderkant versteilingsfase sinds maart al gebroken

We zien na de forse stijging vanaf de oktoberbodem (2022) bij 3.490 al veel topvormingssignalen in de S&P 500. Zo werd de versteilingsfase vanaf de maartbodem bij 3.800 medio augustus gebroken en begin september teruggetest. Dit is de groene lijn in de grafiek. Deze terugtest bij 4.540 zorgde ook direct voor de 1^e lagere top in de S&P 500. We zien verder al enige tijd een patroon van lagere toppen, waardoor de kans groot is op een verdere verzwakking en neerwaartse beweging in de komende periode.

Groot hoofd-schouderpatroon met koersdoel bij 4.000

Een andere belangrijke topformatie is het sinds begin juni gevormde hoofd-schouderpatroon. Dit patroon werd recent geactiveerd met een neerwaartse gap en de doorbraak onder de neklijn. Vanuit dit patroon is voor de komende tijd een koersdoel te berekenen van ongeveer 4.000 punten.

Bevestiging trendomkeer onder zone 4.210-4.240

Eind vorige week werd de onderkant van het grote stijgende trendkanaal en het 200-daags gemiddelde meermaals getest. Dit leidde tot de huidige opleving, die kan uitmonden in een terugtest van de neklijn van het toppatroon en de vorming van een lagere top. Weerstand zijn te vinden bij 4.345 en 4.400. Maar ik verwacht binnenkort een doorbraak van de zeer belangrijke zone 4.210-4.240.

Er zijn veel topvormingssignalen te zien in de S&P 500. Een betrouwbaar patroon is het grote hoofd-schouderpatroon dat werd gevormd na een lange en krachtige stijging. Dit patroon werd geactiveerd met de neerwaartse doorbraak onder de neklijn.

Een doorbraak van een lange stijgende bodemlijn en het 200-daags gemiddelde kosten vaak de nodige tijd.

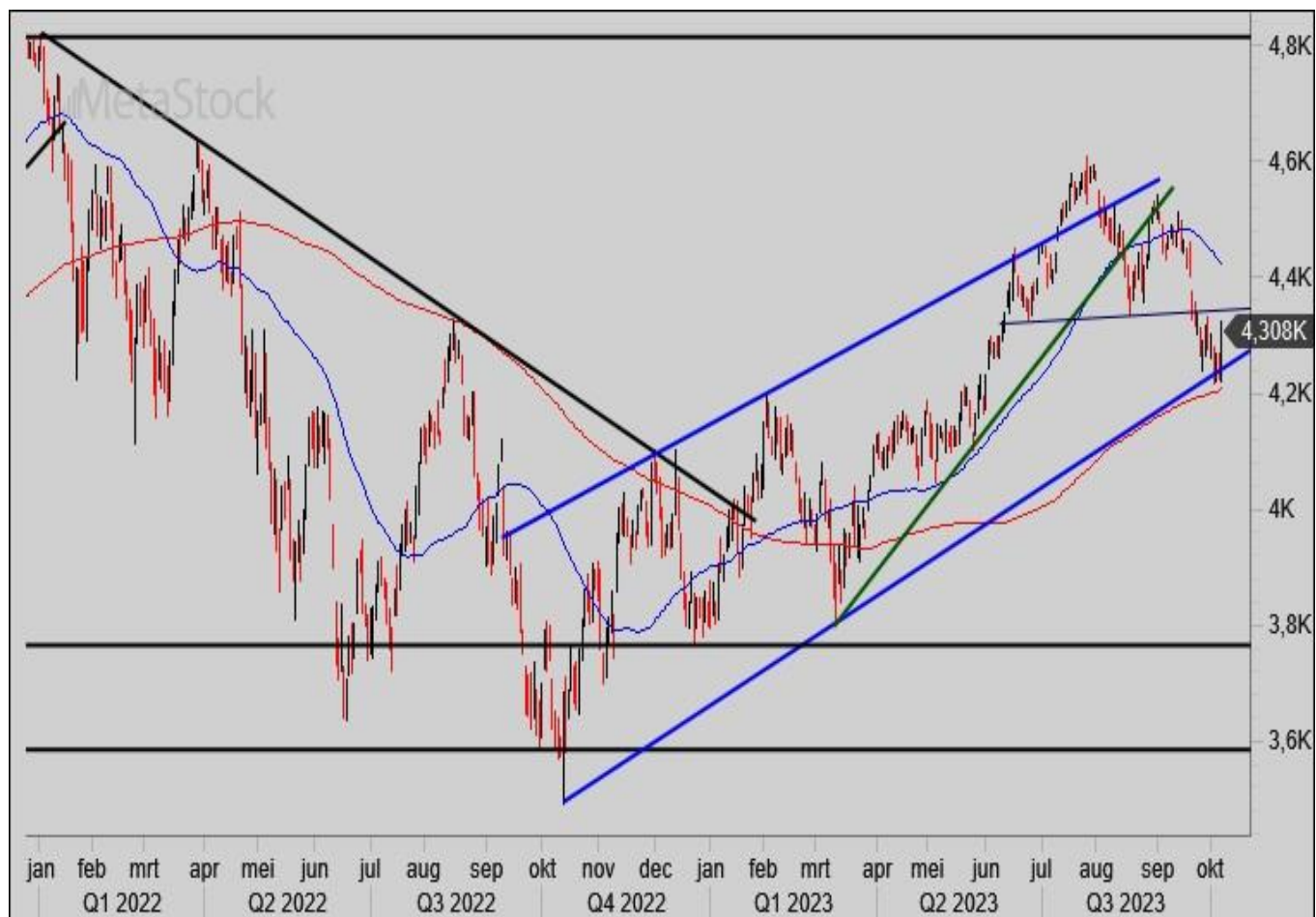

Bas Heijink werkt sinds 1998 bij ING en is sinds 2008 Technisch Analist bij het Investment Office. Bas studeerde Beleidsgerichte Financiële Economie aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. In 2014 ontving hij een 'Gouden Stier' als winnaar van de publieksprijs 'Beste beleggingsexpert' van beleggingssite Belegger.nl. In 2016 en 2017 ontving hij opnieuw Gouden Stieren: als winnaar van de publieksprijs Beste technisch analist.

Visie technische analyse:

trend	steunniveaus	weerstandniveaus
Short	4.240 / 4.222 / 4.210	4.345 / 4.376 / 4.400

Grafiek S&P 500-index op dagbasis, slotkoers 9 oktober

Bron: Reuters Metastock XVIII, 10 oktober 2023. Zie ook onze [uitleg van technische begrippen](#)

Risicobarometer ING Investment Office

Signaal	=	
Macro-economie	=	Groei wereldeconomie zwakt af, maar recessie lijkt voorlopig onwaarschijnlijk
Liquiditeit / rente	=	Centrale banken zijn klaar met renteverhogingen, financiële condities nog relatief ruim
Waardering	=	Waardering aandelen rond langjarig gemiddelde, obligatierentes op aantrekkelijke niveaus
Sentiment ¹	=	Sentimentindicatoren bevinden zich per saldo rond een neutraal niveau
Technische analyse ²	-	In veel indices is het technische beeld verzwakt
Deze tabel wordt maandelijks geüpdatet. Laatste wijziging: 27 september 2023		

¹ Contra-indicator, zeer negatief sentiment kan beoordeeld worden als positief.

² Technische analyse (TA) is een manier om de koersontwikkeling op financiële markten te voorspellen en is één van de signalen die onze risicobarometer stuurt. Alle signalen (waaronder het TA-sigitaal) worden onafhankelijk van elkaar bepaald en opgeteld tot één (totaal) risicosigitaal. Dit sigitaal is bepalend voor onze tactische assetallocatie.

Disclaimer

Deze beleggingsaanbeveling is opgesteld door Bas Heijink, technisch analist en is uitgebracht door het ING Investment Office, onderdeel van ING Bank N.V. op 10 oktober 2023 om 08:30 uur. Voor het opstellen van deze beleggingsaanbeveling is gebruik gemaakt van de volgende wezenlijke informatiebronnen: Credit Suisse, BofA Securities, Goldman Sachs, Bloomberg, CreditSights, UBS, Standard & Poor's, Moody's, Fitch, ING FM, Citi, J.P. Morgan, Thomson Reuters Datastream, Sustainalytics of Reuters Metastock. Deze beleggingsaanbeveling is gebaseerd op de volgende waarderingsgrondslagen, methoden en aannames: koerswinstverhouding, koersboekwaardeverhouding of net asset value (NAV). Voor deze beleggingsaanbeveling zijn geen beschermde modellen gebruikt. Een beschrijving van het ING-beleid ten aanzien van informatiebarrières en belangenverstrengeling kunt u [hier](#) vinden. Tenzij anders vermeld, zal ING Bank N.V. de beleggingsaanbeveling niet actualiseren. Ontwikkelingen die zich na het opstellen van deze beleggingsaanbeveling hebben voorgedaan, kunnen van invloed zijn op de juistheid van de aannames waarop deze beleggingsaanbeveling is gebaseerd. Beleggingsaanbevelingen worden over het algemeen 2 tot 4 keer per jaar herzien. Deze beleggingsaanbeveling behelst geen individueel beleggingsadvies maar slechts een algemene aanbeveling waarop beleggers hun beleggingsbeslissingen mede kunnen baseren en vormt geen uitnodiging tot het aangaan van welke overeenkomst of verbintenis dan ook. Deze beleggingsaanbeveling is gebaseerd op aannames en vormt geen garantie voor een bepaalde ontwikkeling of resultaat. Aan deze beleggingsaanbeveling kunnen geen rechten worden ontleend. Beslissingen op basis van deze beleggingsaanbeveling zijn voor uw eigen rekening en risico. Noch ING Bank N.V. noch ING Groep N.V. noch enige andere rechtspersoon die tot de ING Groep behoort, aanvaardt aansprakelijkheid voor enige schade in welke mate dan ook die voortvloeit uit het gebruik van bovenstaande beleggingsaanbeveling of de daarin opgenomen informatie. Beleggen brengt risico's en kosten met zich mee. U kunt uw inleg of een deel ervan verliezen. De waarde van uw belegging kan fluctueren. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst. ING Bank N.V. is niet geregistreerd als broker-dealer en investment adviser zoals bedoeld in de Amerikaanse Securities Exchange Act van 1934, respectievelijk de Amerikaanse Investment Advisers Act van 1940, zoals van tijd tot tijd gewijzigd, en evenmin in de zin van andere toepasselijke wet- en regelgeving van de afzonderlijke staten van de Verenigde Staten van Amerika (hierna tezamen: 'Amerikaanse beleggingswetgeving'). Deze beleggingsaanbeveling is niet gericht tot en niet bestemd voor 'U.S. Persons' in de zin van de Amerikaanse beleggingswetgeving. Kopieën hiervan mogen niet worden verzonden of worden meegebracht naar de Verenigde Staten van Amerika of worden verstrekt aan U.S. Persons. ING Bank N.V. is statutair gevestigd te Amsterdam, handelsregister nr. 33031431 Amsterdam en staat onder toezicht van Autoriteit Financiële Markten AFM. ING Bank N.V. is onderdeel van ING Groep N.V. Alle rechten voorbehouden. Deze beleggingsaanbeveling mag niet worden verveelvoudigd, gekopieerd, gepubliceerd, opgeslagen, aangepast of gebruikt in welke vorm dan ook, online of offline, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ING Bank N.V. ©2023 ING Bank N.V., Amsterdam.